

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 3Co/72/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1113228771
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 06. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Patricia Skotnická
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2022:1113228771.1

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Patricie Skotnickej a sudcov JUDr. Romana Bolebrucha a JUDr. Alexandry Hanusovej v spore žalobcu: V. X., J. XXX, zastúpeného advokátom JUDr. Mariánom Ďurinom, Sibírska 4, Bratislava, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa - ústredie, IČO: 30 807 484, Ul. 29. augusta 8-10, Bratislava, o uloženie povinnosti, na odvolanie žalobcu proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava I zo dňa 11.05.2020, č.k. 15C/165/2013-223, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

Žalovanej proti žalobcovi **nepriznáva** nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým uznesením súd prvej inštancie zastavil konanie (výrok I.), žalovanej nepriznal nárok na náhradu trov konania (výrok II.) a samostatným výrokom rozhodol, že po právoplatnosti uznesenia bude vec postúpená na konanie Sociálnej poisťovni - ústredie, Ul. 29. augusta 8-10, Bratislava (výrok III.).

2. V odôvodnení uznesenia uviedol, že žalobca sa žalobou zo dňa 28.08.2013 domáhal voči žalovanej prepočtu starobného dôchodku, a to zarátania straty na zárobku vyplácanej spoločnosťou SKANSKA, a.s., so sídlom v Prahe, Líbalova 1248, Česká republika, v období od 01.01.1993 do 22.02.2008. Dôvodil, že žalovaná vydaním rozhodnutia č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 07.04.2008 porušila zásadu zákazu diskriminácie, keďže mu nepriznala starobný dôchodok vo výške mu patriacej, resp. v akej mu vznikol nárok, nakoľko do vymeriavacieho základu nezarátala i stratu na zárobku vyplácanú jeho bývalým zamestnávateľom v období od 01.01.1993 do 22.02.2008, majúc za to, že túto počnúc od 01.01.1993 treba považovať za príjem zo zahraničia, ktorý nemožno zohľadniť ako hrubý zárobok.

3. Konajúci súd rozhodol o veci prvýkrát rozsudkom zo dňa 27.11.2014, č.k. 15C/165/2013-191, tak, že žalobu zamietol a žalovanej nepriznal náhradu trov konania. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Bratislave uznesením zo dňa 25.06.2019, sp. zn. 14C/126/2015, predmetný rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie dôvodiac, že postupoval nesprávne, keď síce konštatoval, že nemá právomoc o veci rozhodnúť, avšak následne konanie nezastavil pre neodstrániteľný nedostatok podmienky konania a nepostúpil vec príslušnému orgánu, ale sám o veci rozhodol tak, že žalobu zamietol.

4. Súd prvej inštancie konštatoval, že žalobca sa v konaní domáhal určenia výšky starobného dôchodku, so zohľadnením straty na zárobku, vyplácanej mu bývalým zamestnávateľom, spoločnosťou SKANSKA, a.s., so sídlom v Prahe, Líbalova 1248, Česká republika, v období od 01.01.1993 do 22.02.2008, okrajovo uvádzajúc, že postupom žalovanej sa cítil byť diskriminovaný, bez bližšej konkretizácie. Zo žalobného návrhu, petitu, ako aj z obsahu celého spisu, vrátane žalobcom predložených listinných dôkazov, tak jednoznačne vyplývalo, že predmetom konania bolo určenie výšky starobného dôchodku žalobcu so zohľadnením straty na zárobku. Vzhľadom na to, že dôchodkové poistenie, resp. konkrétne

starobné poistenie treba v zmysle § 2 písm. b) zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z.z.“) považovať za sociálne poistenie, z ktorého sa podľa § 13 ods. 2 citovaného zákona, za tam stanovených podmienok, poskytuje dôchodková dávka, a to starobný dôchodok, treba aj konanie o dôchodkovej dávke považovať za konanie v dávkovej veci sociálneho zabezpečenia, patriaceho v zmysle § 172 ods. 2, ods. 3 a § 177 citovaného zákona do právomoci Sociálnej poisťovne, resp. jej organizačnej zložky. Na uvedenom základe, za aplikácie § 9, § 10 ods. 1, § 161 ods. 1, ods. 2 a § 470 ods. 1 a ods. 2 veta prvá zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C.s.p.“), konajúci súd konanie pre neodstraniteľnú prekážku, spočívajúcu v nedostatku právomoci súdu, zastavil a rozhodol, že po právoplatnosti vec postúpi na konanie Sociálnej poisťovni - ústredie.

5. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 256 ods. 1 C.s.p. tak, že žalovanej, ktorá procesne nezavinila zastavenie konania, nepriznal náhradu trov konania, nakoľko z obsahu spisu vyplývalo, že jej žiadne trovy v konaní nevznikli.

6. Proti uzneseniu súdu prvej inštancie podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca, majúc za to, že ním došlo k odmietnutiu jeho práva na prístup k súdu ako predpokladu realizácie práva na spravodlivý súdny proces, čo považoval za svojvoľné konanie, v rozpore s ústavnými princípmi právnej istoty a rovnosti zbraní. Konanie súdu prvej inštancie, na ktorý sa obrátil ako na orgán štátnej moci zaručujúci spravodlivý súdny proces, podľa neho preto naplnilo znaky neprípustnej svojvoľe verejnej moci.

7. V ďalšom žalobca uviedol, že pre riešenie otázky, či ide o spor súkromnoprávny alebo verejnoprávny, je nevyhnutné zistiť, z ktorého právneho vzťahu sa vyvodzuje žalobou uplatnený nárok, a to na základe v žalobe rozhodujúcich skutočností. Pritom, v odvetví súkromného práva, na rozdiel od práva verejného, sú vzťahy medzi subjektami založené na vzájomnej rovnosti, žiaden zo subjektov nemôže iným ukladať povinnosti a priznávať im práva bez ich súhlasu; táto zásada pritom platí i v prípade, keď jedným zo subjektov právneho vzťahu je štát. Žalobca mal za to, že svoj nárok dostatočne skutkovo vymedzil, nemusel ho však právne kvalifikovať, keď posúdenie tejto otázky prináležalo súdu. V tomto smere dôveroval sústave všeobecných súdov, ktoré mali zistiť porušovanie ľudských práv a zväziť ním predkladané argumenty, avšak vo svojej dôvere sa sklamal, keďže vec prejednávajúci súd podľa neho nesprávne interpretoval právny predpis. Ak teda „Okresný súd Bratislava I nevie svojim rozhodnutím donútiť Sociálnu poisťovňu, aby konala a vo veci rozhodla, bola podaná žaloba oprávnená.“ Žalobca zdôraznil, že v snahe primäť žalovanú efektívne konať, sa na ňu viac krát obrátil, aby objektívne rozhodla, čo však žalovaná neurobila. Tým, že u žalovanej neuspel so svojim dôchodkovým nárokom, neostalo mu iné ako sa obrátiť na konajúci súd so žalobou, ktorá podľa jeho mienky patrila do jeho právomoci.

8. Žalovaná sa vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu stotožnila s napadnutým rozhodnutím súdu prvej inštancie. Mala za to, že konajúci súd zistil správne skutkový stav veci, na jeho základe vec náležite právne posúdil, dospejúc k záveru, že nemá právomoc o predmete sporu konať a rozhodovať. Na tieto závery pritom nemali vplyv skutočnosti uvedené žalobcom v odvolaní.

9. Žalobca v reakcii v podaní zo dňa 12.08.2020 poukázal na ustanovenia zákona č. 461/2003 Z.z. zdôrazňujúc pritom, že správne orgány majú postupovať v konaní tak, aby účastníkom, zúčastneným osobám a iným osobám, ktorých sa konanie týka, poskytovali pomoc a poučenia v takom rozsahu, aby pre neznalosť právnych predpisov neutrpeli ujmu. Keďže žalovaná si túto svoju povinnosť nesplnila, bol toho názoru, že ju treba v tomto smere usmerniť. Žalovaná pritom vydáva len veľmi strohé rozhodnutia, uvádza v nich nezrozumiteľné argumenty, ktoré sú z pohľadu právneho problému žalobcu irelevantné alebo priamo neodkazujú na text právneho predpisu a nie sú zdôvodnené pomocou formálnej logiky. Na podporu svojho tvrdenia pritom žalobca poukázal na oznámenie ministerstva zahraničných vecí SR zo dňa 08.01.1993 o podpísaní správnej dohody o vykonaní zmluvy medzi Slovenskou a Českou republikou o sociálnom zabezpečení, majúc za to, že žalovaná bola povinná zarátať do osobného vymeriavacieho základu na účely určenia výšky jeho starobného dôchodku aj stratu na zárobku vyplácanú mu spoločnosťou SKANSKA, a.s. od 01.01.1993 do 22.02.2008. Žalobca zopakoval, že voči rozhodnutiu žalovanej zo dňa 07.04.2008, č. XXX XXX XXXX X, ktorým mu odňala invalidný dôchodok a počnúc od 22.02.2008 začala vyplácať starobný dôchodok v sume 13.688,-Sk, sa bránil, a to i žalobami o preskúmanie predmetného rozhodnutia, v konaní o ktorých zrejme súdy nemali k dispozícii dostatočné nástroje na donútenie žalovanej k zmene jej mylného názoru; preto vyjadrujúc svoju nespokojnosť s doterajším výsledkom a priebehom správneho konania o skutočnej výške starobného dôchodku, pri

výpočte ktorého sa musia aplikovať nielen právne predpisy Slovenskej republiky, ale i koordináčne nariadenia, ako nariadenie Rady EHS č. 1408/71, sa rozhodol podať určovaciu žalobu na súd. Žalobca považoval za v právnom štáte neakceptovateľné, aby mu ako osobe čiastočne invalidnej bola v období od 01.01.1984 do 31.12.1992 vyplácaná náhrada za stratu na zárobku jeho bývalým zamestnávateľom, a táto bola počnúc od 01.01.1993 nekorektne považovaná za tzv. príjem zo zahraničia.

10. Žalobca uzavrel, že sa na konajúci súd obrátil ako na orgán štátnej moci, o ktorom sa domnieval, že je zárukou spravodlivého súdneho procesu a donúti žalovanú konať v zmysle zákona; domáhal sa pritom len priznania svojho oprávneného dôchodkového nároku podľa zákona a dohôd uzavretých medzi Slovenskou a Českou republikou.

11. Odvolací súd viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 C.s.p.), preskúmal napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie, prejednal odvolanie žalobcu bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 C.s.p. a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

12. V prvom rade považuje odvolací súd za potrebné zdôrazniť, že pri viazanosti uplatnenými dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 C.s.p.), sa v rámci odvolacieho prieskumu zaoberal iba tými odvolacími dôvodmi a ich obsahovým vymedzením, ktoré žalobca výslovne uviedol a skutkovo vymedzil v odvolaní; pri viazanosti dôvodmi odvolania pritom neprichádza do úvahy vyhľadávanie konkrétnych skutočností v napadnutom rozhodnutí súdu prvej inštancie a jeho postupe, ktoré by bolo možné prípadne podradiť pod niektorý zo zákonných dôvodov odvolania, pretože je neprípustné, aby odvolací súd sám vyhľadával konkrétne vady rozhodnutia alebo postupu súdu prvej inštancie v neprospech strany, ktorá odvolanie nepodala a v prospech ktorej napadnuté rozhodnutie vyznelo. Z uvedeného potom vyplýva požiadavka aj na kvalitatívne vymedzenie odvolacieho dôvodu z hľadiska skutkovej a právnej argumentácie, nachádzajúca svoj základ v tom, že strana sporu je zodpovedná za to, že bude účinne uplatňovať svoje procesné práva aj v odvolacom konaní.

13. Všeobecný súd je v zmysle § 161 ods. 1 C.s.p. povinný v každom štádiu konania skúmať podmienky konania, medzi ktoré patrí i podmienka právomoci súdu konať o veci; zistenie, či je tento predpoklad splnený pritom predchádza akýmkoľvek ďalším procesným úkonom súdu, ako i strany sporu. Konajúci súd preto postupoval správne, keď sa v prvom rade zameral na skúmanie, či je (bol) oprávnený konať o veci, ktorú žalobca urobil predmetom konania.

14. Podľa § 3 C.s.p. súdy prejednávajú a rozhodujú súkromnoprávne spory a iné súkromnoprávne veci, ak ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú iné orgány.

15. Podľa § 4 C.s.p. iné spory a veci prejednávajú a rozhodujú súdy, len ak to ustanovuje zákon.

16. Podľa § 10 ods. 1 C.s.p. ak spor alebo vec patrí do právomoci iného orgánu Slovenskej republiky, súd konanie bezodkladne zastaví a spor alebo vec mu postúpi. Právne účinky spojené s podaním žaloby zostávajú zachované.

17. Právomocou sa vo všeobecnosti rozumie oprávnenie určitého štátneho orgánu riešiť otázky, ktoré sú zákonom zverené do jeho kompetencie. Právomoc súdov vymedzujú ustanovenia § 3 a nasl. C.s.p. Súdy majú všeobecnú právomoc rozhodovať 1/ súkromnoprávne spory, t.j. spory vyplývajúce z ohrozenia alebo porušenia súkromného subjektívneho práva a 2/ iné súkromnoprávne veci. Iné spory a veci ako súkromnoprávne môžu byť do právomoci súdov zverené len zákonom. Pri riešení, či daná vec patrí do právomoci súdu, je nutné sa zaoberať otázkou, z akého právneho vzťahu žalobca vyvodzuje ním uplatňovaný nárok (predmet súdneho konania). Zákon ukladá žalobcovi povinnosť uviesť už v žalobe, okrem všeobecných náležitostí podania, aj pravdivé a úplné opísanie rozhodujúcich skutočností (§ 132 ods.1 C.s.p.). Rozhodujúce skutočnosti sú tie, na základe ktorých žalobca opíše skutok, od ktorého uplatňuje svoj nárok, a to v takom rozsahu, ktorý umožňuje jeho jednoznačnú identifikáciu. Opis rozhodujúcich skutočností teda umožní súdu, aby daný právny vzťah a z neho vyvodzovaný nárok analyzoval a právne kvalifikoval z aspektov významných pre posúdenie nielen otázok procesnej povahy (napr. právomoci, príslušnosti súdu a pod.), ale aj pre posúdenie veci samej.

18. Žalobca v rámci opisu skutkových tvrdení uvedených v žalobe vyjadril nespokojnosť s priebehom a výsledkom konania o skutočnej výške jeho starobného dôchodku pred žalovanou, tvrdiac, že tento

mu nebol riadne vymeraný v súlade s článkom 33 zmluvy o sociálnom zabezpečení uzavretej medzi Slovenskou a Českou republikou. Na súde prvej inštancie sa domáhal odstránenia, podľa neho, nezákonného stavu spôsobeného žalovanou, spočívajúceho v uložení povinnosti žalovanej zarátat' do osobného vymeriavacieho základu na účely určenia výšky jeho starobného dôchodku aj stratu na zárobku vyplácanú mu bývalým zamestnávateľom v období od 01.01.1993 do 22.02.2008, v celkovej sume 65.749,76 eura. Rovnaké skutočnosti uviedol i právny zástupca žalobcu na pojednávaní konajúceho súdu (dňa 27.11.2014) deklarájúc, že žalovaná po zarátaní náhrady straty na zárobku v označenom období, ktorá náhrada mala byť posudzovaná ako hrubá mzda, a nie ako príjem zo zahraničia, musí žalobcovi vymerať objektívny starobný dôchodok.

19. Z obsahu spisu pritom vyplýva, že žalovaná (naposledy) rozhodnutím zo dňa 11.01.2013, č. XXX XXX XXXX X, navrhovateľovi priznala počnúc od 22.02.2008 starobný dôchodok v sume 13.688,- Sk, ktorého správnosť rozhodnutia potvrdil Krajský súd v Nitre rozsudkom zo dňa 13.05.2013, č.k. 23Sd/32/2013-31. V odôvodnení predmetného rozsudku krajský súd uviedol, že žalovaná ozrejmla, akými ustanoveniami právnych predpisov sa pri výpočte starobného dôchodku žalobcu riadila, jasne zdôvodnila, prečo nepovažovala náhradu za stratu na zárobku poskytovanú bývalým zamestnávateľom žalobcu v Českej republike po 31.12.1992 za hrubý zárobok, ale za príjem zo zahraničia, ktorý nemohla započítať a tento pre účely výšky starobného dôchodku zohľadniť; rozhodla pritom v súlade s ustálenou praxou, za súčasnej aplikácie článku 94 ods. 2 a článku 47 ods. 1 písm. c) nariadenia Rady EHS č. 1408/71.

20. Z vyššie uvedeného a jeho vyhodnotením sa možno stotožniť s myšlienkovou úvahou konajúceho súdu, že žalobca, vyjadrujúc nesúhlas s priznanou sumou starobného dôchodku, ktorý mu podľa neho vymerala žalovaná nesprávne, keď nezohľadnila ním vyčíslenú stratu na zárobku, sledoval podaním žaloby (ktorú nemožno považovať za určovaciu žalobu, nakoľko sa ňou žalobca domáhal uloženia povinnosti podľa § 137 písm. a) C.s.p.) prepočet jeho výšky; určenie výšky starobného dôchodku ako dôchodkovej dávky, vyplácanej z dôchodkového poistenia (§ 13 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z.), ktoré je sociálnym poistením (§ 2 písm. b) zákona č. 461/2003 Z.z.) a spočíva i v stanovení osobného vymeriavacieho základu za rozhodné obdobie, z ktorého sa tento dôchodok následne vypočítava, patrí do kompetencie Sociálnej poisťovne (§ 172 ods. 2, ods. 3 zákona č. 461/2003 Z.z.), a nie do právomoci súdu v zmysle § 3 a § 4 C.s.p.; túto skutočnosť napokon uviedol odvolací súd už v odôvodnení zrušujúceho uznesenia zo dňa 25.06.2019, sp. zn. 14Co/126/2015, a v ďalšom na neho odkazuje.

21. S poukazom na vyššie uvedené dospel súd prvej inštancie k správne záveru, že žalobou, ktorou žalobca v žalobnom petite žiadal zaviazať žalovanú zarátat' do osobného vymeriavacieho základu na účely určenia výšky jeho starobného dôchodku aj stratu na zárobku, vyplácanú mu jeho bývalým zamestnávateľom po 31.12.1992, spolu v sume 65.749,76 eura, sa domáhal vydania rozhodnutia o takej otázke, na prejednanie ktorej nemá súd právomoc; súd prvej inštancie teda postupoval správne, keď konanie o tomto nároku žalobcu v zmysle ustanovenia § 161 ods. 2 C.s.p. zastavil a v súlade s ustanovením § 10 ods. 1 C.s.p. rozhodol o postúpení veci Sociálnej poisťovni - ústredie, na ďalšie konanie; Sociálnu poisťovňu - ústredie treba považovať za orgán oprávnený na rozhodnutie o takto uplatnenom nároku žalobcu. Na uvedenom základe preto odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 C.s.p. potvrdil ako vo výroku vecne správne.

22. Odvolací súd rozhodol o nároku na náhradu trov odvolacieho konania podľa § 396 ods. 1 C.s.p. v spojení s § 255 ods. 1 C.s.p. a § 262 ods. 1 C.s.p. tak, že žalovanej, ktorá mala v odvolacom konaní úspech, nepriznal nárok na ich náhradu proti žalobcovi, ktorý úspech nemal, keďže žalovanej v odvolacom konaní žiadne trovy nevznikli.

23. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie,

lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolať musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).